

ריש לקיש אבי בשוחט קדשים בעלי מומין בחוץ. תהי בה ר' אלעזר לר' יוחנן, וכו' שחיטה קדשים מתרת בשב' לאכילה, וזיקת דם מתרת, הנה נמצאת שחיטת קדשים לעולם שחיטה שאינה ראויה. לריש לקיש פרייה מתרת את הקדשים הבעלי מומין ולא שחיטתן. ואמרין, אשתמטתיה הא דאמי ריש לקיש לר' שמע' כל הדמור לזיקה כזרוק דאמי וכל העומר לפדות כפדוי דאמי, הילכך לא הוריקה דאמי הפרייה אוקמבין. וזיקה, דהנאי לא שמע' אמי, יש נותר שמתמא טומאת אכלין כול'. לן לאחר זיקה מטמא טומאת אכלין, ואקמבין. בדשחטיה מבעד יום דאיטא שרות ביום המזריקה, מטמא טומאת אכלין, שמע מינה כל העומר זריקה כיון שהוא ראי לזרוק כזרוק דאמי. הנה זריקה לא מבעבא נמצאת שחיטת מתרתה, כל העומר לפדות, דהנאי ר' שמעון אמי

ור"ל אמר בו. ריש לקיש לא קאי אסוגיא דין לדלידיה לא לריך לנימור דרבי שמעון קאי אמילתא אחרייתא אלא לפי דבריו דמוקי מתניתין לעיל (ד' סה:) כשהקדישו בעלים צד גגז מוקי לה בשוחט בעלי מומין בחוץ: **בשוחט בעלי מומין בחוץ** פ"י בקונטרס דבעלי מומין מעיקרא עסקין^א דלא בשקדם הקדש למומן תו לא חזו לפדוין משנשחטו דשמעין ליה לר"ל אליבא דרבי שמעון דשמעתא בתרייתא דתמורה (ד' זכ:): דקנינו מוצח היו בכלל העמדה והערכה ומשנשחטה אין יכולה לעמוד ובעל מום מעיקרו מודה^ב ורבינו תם מפרש דבעת פירכוס צדוין יכולין לעמוד בני העמדה והערכה ניהו^ג כדלמתיין פ"ב צ"ל חולין (ד' ג' וסג) ומיהו לאותן המפרשים דשחיטה גמורה אין מעיל פירכוס כמו שפירשתי לעיל (עמוד 96) צריך לאוקמי בעל מום מעיקרו כמו שפירשתי לעיל (ד' וסג) וז"ל וזיקה מתרת. ללמאן דמוקי לה כשנשפך הדם פריך^ד דאי למאן דלמנן שלא לשם צעליהן כיון דנשחט וזרק כהכשר שחיטה ראויה היא בלא טעם כל העומד לזרוק כזרוק דמי ואף על גב דבפרק אמו ואת בנו (חולין ד' פ' וסג)^ה צ"ע לנימור דכל שחיטה קדשים שחיטה שאין לרוב היא לא קיימא מסקנא הכי אלא במסקנא משמע היכא דזרק

בעלי מומין. שחיטתן היתרה^א בחוץ: ספי. לשון מריח צבוקן כמו מהי ליה אקנקייה (צ"ב ד' זכ:). כלומר דייק לה רבי אלעזר ופריך לרבינן אליבא דרבי יוחנן ופי' שחיטתו מתרת והלא זריקה מתרת ובשעת טביחה שחיטה שאינה ראויה היא: **אישמיטתיה** לרבי אלעזר הא דלר' שמעון כל העומד כו': **וגל העומר לפדות** ור'. ובעלי מומין כפדוים דמו הואיל וסופן לכו. ובעלי מומין מעיקרן עסקין דאי בשקדם הקדישו את מומן תו לא חזו לפדוין משנשחטו דשמעין ליה לרבי שמעון צ"ל לקיש אליבא דר' שמעון דשמעתא בתרייתא דמסכת תמורה (ד' זכ:): קדשי מוצח בכלל העמדה והערכה ומשנשחטה אינה יכולה לעמוד אלא בעל מום מעיקרו מודה: יש נותר שמתמא כו'. לרבי שמעון איסורי הנאה אין מטמאין טומאת אכלין דדייש מכל האוכל אשר יאכל^א אולם שמתמא יוכל להאכילו לאחריים או לנכרי או לשראל קרוי אוכל צפרק קמא דכזורות (ד' ט:): וחס הימה לה שעת הימר הנאה משנשחטה ירדה עליו דין קבלת טומאה ואפילו נאסר לאחר לן מקבלת טומאה: לן לפני זריקה. קדשים הנפסלין להיות נותר צלילה אחת כגון מודה וקדשי קדשים כולן אס לא זרק דמן ולא יותר צאכילה אין מטמא טומאת אכלין: **וקיימא לן**.

צפרק המנחות והנסכים^א דהאי לפני זריקה קודם שגראה לזריקה קאמר דלא הוה ליה שהות ביום דלאו עומד לזרוק ביום הוה לייכא לנימור כזרוק דמי לשויה אוכלא: לן. לאחר שגראה לזריקה דהוה שהות ביום דלאו עומד לזרוק דמי: פרה

צפרק המנחות והנסכים^א דהאי לפני זריקה קודם שגראה לזריקה קאמר דלא הוה ליה שהות ביום דלאו עומד לזרוק דמי לשויה אוכלא: לן. לאחר שגראה לזריקה דהוה שהות ביום דלאו עומד לזרוק דמי: פרה

פרה

(א) פסחים דף ג' א: (מנחות עט: קב: כלימית כד: תמורה כג: א) (ט) מנחות דף קא: (י) פסחא דשקלן פ"ג א' ב"ס: היתר שחיטתן, ד' וזיקרא יא, (ט) מנחות קא: א' (ד"ה שחיטה: א) (ד"ה עמדה: א) (ג' כ"י עמ' נפסל:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והלא זיקה ופי' טוב בקדשים מ"ט דמיו לכל כמה ופי' משמע דלמאן דלמנן (ב) (א) א"ד דלמנן אחריתי:

מוסף רש"י

כל העומר לזרוק. אלוט מחוסר אלא זיקה. כזרוק דמי. לתול עליו כל שם פסולי קדשי קדשים, אכל לאשחטו לא משחטי ר' לן זריקה (פסחים ג' א:): לן לפני זריקה. לא היתה לו שעת הטבחה (מנחות קא:):

מוסף תוס'

- א. [ו]א"פ"מ שאסור להקדישה, מ"מ שם הקדש חל עליה. מלוי.
- ב. ר"ש דלא בעינן העמדה והערכת. ר"ס.
- ג. דאיאיתא בתמורה (לב ע"ב). לרבי. ואם שחטה קודם פדוין פודה אותה לאחר שחיטה. מלוי.
- ד. [ו]מ"י שפיר אף בקדם הקדשו את מומן, ומ"מ יוכל לפדותה לאחר שחיטה דכל זמן שמתפרכת הרי היא כזריקה דבירה. ר"ס.
- ה. מתוך פירוש הקונטרס משמע דפרוך לכו"פ אף לנאן דמוקי לה בשוחט בפנים שלא לשם בעלים דלדידיה לא מיידי בנשפך הדם, ואע"ג דזרוק הדם בחכמה כ"מ כיון דזריקה מתרת ובשעת שחיטה שחל חיוב ד"ה אכתי לא זרוק הדם אשתכח דשחיטה שאינה ראויה היא כו', [ו]נראה דהכא, ה' דכיון דנשפך הדם לאו שחיטה ראויה היא כלל דלא אתי ליד היתר אכילה. לרבי.
- ו. שמתא לא זרוק הדם [של שניח] ואו הו' שחיטה שאינה ראויה. מוס' חולין פ' ע"ב ד"ה דמטה.
- ז. אחר שחיטה. ר"ס.
- ח. [ו]שוחט גביה בחוץ. ר"ס.

אומר היה ר"ש פרה נפדית בו'. נרא' שר"ל דאפילו מדרגת מותר לפדותה דכספ"ק דשזועות (דף י"א:). דייק אמתניתא (תוספתא פ"א) דמסכת פרה דקתני שחטה על גב מערכתה אין לה פדייה עולמית דלא אחי כר"ש דלר"ש נפדית היא כדאשכחן הכא ותימה דע"כ מה שאין נפדית לרבנן והערכה היא כל זמן שמפרכת לפי פ"י אחד לדע"ל (ד' ע"ג). ואם כן מנ"ל ו' דר"ל דר"ש פליג ארבנן דלמא דמדרבנן לאו זנת פדייה היא אלא מלאווייתא ולהכי מטמא טומאת אוללים הואיל והיתה לה שעת הכושר וזה דוחק לומר דלף על גב דמלאווייתא מה שפדייה לא שחיב אלא שאתה יכול להאכיל לאחרים וי"ל דמאן דאמר אכר אפילו מלאווייתא כיון ששחט לשמה בהכשר קרבן ומאן דשחי שרי אפילו מדרבנן עד שיעשו היומיה דכפרישית לעיל ואם היינו אומרים לרבנן פרה קדשי מוצח היא הו"א כ"ש א' אך אין נראה שישגור שום תנא דפדה קדשי מוצח היא מדקא' מנחה גמלה ברש' אין מעמידין (ע"ז)

קא א מ"י פ"ג מהלכות
גינה הלכה ט טור
ז"מ פ"ג ע"ג:
קא ב מ"י פ"ג מהלכות
אקוירי מוצח הלכה ד
והכלה וז'
קא ג מ"י ע"ג הלכה ה':

תורה אור השלם

- 1. כי יגב איש שור או שה וקטרו או מקרו חמשה בקר ושלם חתת השור וארבע יאן חתת שמוהו לא
- 2. שור או כשב או עז כי יקרו וקיה שבעת ימים חתת אמו וקיה השמיני יקרו יצא לקרבן אשה לקי' ויקרא כב כי

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר רש' לקי' וכו' נשטתה על גבי מערכתה:

רבנו חננאל

ואמר רש' לקי' שחי' היה רש' שחי' פרה נפדית על גב מערכתה, שמע מינה כל העומר לפדות כפדיו דאמי, לאמא פדייה לא מעכבא, ששלמא ר' יוחנן אף על גב כריש לקיש דמיקרי לה למתניתין אפילו בתמימין, אלא ריש לקיש מאי טעמי וכו'. ואודו לטעמיהו, דאמר המוכר טרפה לרבו ר' שמע', ר' יוחנן אמר חייב אף על גב דליתיה בשחיטה וטרפה היא ואם שחטה פטור דשחיטה שאינה ראויה היא, במכירה חייב וריש לקיש, כיון דליתיה למכירה ליתא במכירה. ואותו לית ר' יוחנן לריש לקיש בגב כלאים וטרפה, וטבחה [ומכירה משלם] ד' חר, ולא מתוקמא אפילו כיון ששחט, ולרבנן אפילו שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה. ואו הוה האד מתניתא לרבנן לא היה חייב בגב כלאים וטרפה וטבחה או מכרם משלם ד' חר, ומתניתא [ל...] אלא וראי' לר' שמע' והוא לית ליה כטרפה אלא מכירה דלא מיתני ליה בטבחה [ל...] אלא...]. לית האד בכלאים והוא טבחה וכל שכן במכירה שחט חייב, ועלמה בקושיא לריש לקיש. ומתמיהו, וכי הגובת כלאים חייב, והבתי [שמות כ"א, ל'] כי יגוב איש שור או שה ואמר רבא כל מקום שני שיה אלו אלו להוציא את הכלאים, והוא המעט, וזו מושגים בטבחה דקא הוה ויחביל לצאת כלאים, לפיכך בא או למעט הכלאים, אבל גביה דלא כתב בה עז אלא שור ושה דלא אפשר גבס מוקד שאי אפשר לצאת כלאים במכירה.

ואמר ריש לקיש. א"ר שעת הכושר היתה לה דאומר היה ר"ש פרה נפדית אפילו נשחטה על (א) המערכתה כמשפט אס מנא' אחרת יפה ממנה והוה שעת הכושר שלה והע"פ דלא נפדית אפילו הכי משוי לה אכולא הואיל וראויה לפדות: **אפילו בתמימין** וכ"ש בצעלי מומין נחוץ דשחיטא דחיקא הוא: **לא הוא** לחולין הלכך בצעלי מומין עסקינן דליתניהו בתמימין: **ואודו לטעמיהו**. דאפילו גבה אי צעינן תרוייהו אי לא: **לדברי ר"ש**. שפוטרי על טביחתה: **גגז כלאים**. מכבשה ומיש בא.

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית ע"ג. מערכתה אלמא כל העומר לפדות כפדיו דמי בשלמא רבי יוחנן לא אמר כרבי שמעון בן לקיש דקא בעי לאוקמה למתניתין אפילו בתמימין אלא ריש לקיש מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך י' וטבחו (ב) ומכור כל היבא דאיתיה במכירה איתיה בטביחה וכל היבא דליתיה במכירה ליתיה בטביחה והני קדשים הואיל דכי מוזבין קדשים לא הויה מכירה ליתניהו בטביחה ואודו לטעמיהו דאחמור המוכר טרפה לרבו ר' שמעון רבי יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב אע"ג דליתיה בטביחה איתיה במכירה וריש לקיש אמר פטור כיון דליתיה בטביחה ליתיה במכירה איתיה ר' בן לקיש י' גגז כלאים וטבחה טריפה ומכרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי לאו ר"ש היא אלמא אע"ג דליתיה בטביחה איתיה במכירה אמר ליה א' רבנן טריפה במכירה איתא בכוזבה ליתא ואלא מאי ר"ש כלאים בטביחה איתא במכירה ליתא אלא תנא טביחה והוא הדין למכירה אימא לרבנן נמי תנא מכירה והוא הדין למכירה ורבי יוחנן אמר לך האי מאי אי אמרת בשלמא ר"ש איידי דתנא טריפה כהדא תנא כלאים כהדא אלא אי אמרת רבנן וערביניהו וניתניניהו גגז כלאים וטריפה טבחה ומכרן משלם תשלומי ארבעה וחמשה קשיא כלאים שה כתוב (ג) ואמר רבא זה בנה אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים שאני הכא דאמר קרא או לרבות את הכלאים וכל או לרבות הוא והתניא שור או כשב (ד) פרת לכלאים או עז פרת לנרמה אמר רבא הכא מענייניה דקרא והכא מענייניה דקרא הכא גבי גניבה דכתיב שור או שה שאי אתה יכול להוציא כלאים מביניהם או לרבות כלאים גבי קדשים דכתיב כשב ועז שאתה יכול להוציא כלאים מביניהם או למעט הוא והכא

מוסף רש"י

ואמר ריש לקיש מה שעת הכושר היתה לה פרה נפדית (א) פרה נפדית אס מנא' זה היה הימנה אפילו על גב מערכתה. דאפילו חטטה כהלכתה על מערכתה של עזים היא נשחטת עליה כדאמרינן מהכא פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדיו נמי וקרינא ביה שאתה יכול להאכיל (חולין פ"ג ויב"ט) שבוטות (א) אלא אע"ג דלא פקדה הא חשיב ליה שעת הכושר הואיל ומי למיפקה (מנחות א"ב) להוציא את הכלאים להוציא את הכלאים שבוטות נשחט כשם שיש עזים שחט דלא מקריי' שה עד שיהו אכזי ואמו כבשה או שניהם עזים, אבל אחר שחט ואמר על גבי עז (חולין) פרת לכלאים. מן הני ומן הכבש (דה) מן כל דמי ותיש פסול לקרבן ומכירה לר' דמיס ליה (חולין ד'ה). פרת לגבימה. עו שיהיה מחייב מנוסה ובה דומה לרמ' (שם) אכזי ואמו מן הני והוא כבש (דה) אלאו רמל הוא דומה לנו (בבבב ד'ה).

מוסף תוס'

א. ולהכי קאמר שחטה על גב מערכתה אין לה פרה עולמית כ', אבל מי שסובר קדשי ברך דלא היה פסול לו לריש לקיש דר"ל דנפדית מוס' מערכתה. מוס' אף גבי כשימק. ב. אי נמי גבי שחיטה איתיה בטביחה ע"י אחר. ר"פ. ג. מדרגה כתיב שה כשיבש ועזים שחי' דלא מיקרי שה עד שיהו אכזי ואמו כבשים או שניהם עזים אבל אחד כבש ואחד עז לא הוי שה. רש"י חולין פ"ג ע"ג. ד. ורפין מהחם בכל דוכתיב דתיב שה למעט כלאים בגו"ש דשה, כי היכי דההוא שה דפסח לא מיידי בכלאים דכלאים פסול בכל הקדשים. ר"פ. ה. וכי תימא דהמכירה מאו כמו בכלאים, אי"כ הו"ל לתלמודא למיפריך מטריפה כי היכי דמפריך בכלאים ולשנות או לרבות. ר"פ. ו. דהיא גו"ש ר"פ. ז. וליה ליה הא גו"ש לענין פרוין פטר חמור, דהא מאי גו"ש מעטרי טרפה ושחטה. ר"פ. ח. לימא דאצטריך למעטרי שחטה וטריפה. מוס' ימא ע"ג ע"ג דיה שאלי. ט. דהני לאו שה נינהו. מוס' ימא ע"ג. י. דריא נפקי ממטענותיה דשה. מוס' חולין פ"ג ע"ג דיה זא.

אין עזים (א) וקשה לר"י דלקמן אמר דלרבי אליעזר אחאי דרנא לטמא שולד מן הטורח ועיצורו מן הטמא דלא כר' יהושע דאי כר' יהושע משה כשבים ומשה עזים נפקא כלומר ולא כר' לרבי אב דרנא ורנא לר"י דנין אב דרנא הוי משה דפסח דכמי (ב) שה תמיס זכר זן משה יהיה לכס' מדע דהא מסקינן כי איתמר דרנא נענין פטור חמור איתמר דתנן אין פודין כר' ובספ"ק דזכורות (ד' י"ב). וס' מפיק ליה משה שה דפסח ור"מ ומו"ש דהכא קרי ליה ג' דאמר נאמר כאן שה ודאמר להלן שה ועוד מ"ש דנקט רנא כלאים טפי מעגל ומהי טריפה ושחטה דכל הני נפקא לן דאין פודין פטור חמור משה דפסח דקאמר התם מה להלן פרת לכל השמות הללו ועוד אחאי לא פריך טריפה שה כמי כי היכא דפריך כלאים שה כמי (ג) ועוד דלרבי אליעזר דשרי לפדות כלאים פטור חמור אחאי לא שרי בשחטה וטריפה כיון דמוקי לה בנין אב' לטמא שולד כר' כדאמרינן לקמן בשמעמיהו (ד) ועוד כי בעי לקמן לרבי אליעזר בנין אב דרנא למאי הלכתא לימא למעטרי אחריני אחא (ה) דאין פודין וכו"מ דטריפה ושחטה ממשמעויה דשה נפקא (ו) כמו עגל ומהי (ז) דהא אמר בפרק הוציאו לו (יומא ד' מט: ועס"ה) דפר אפילו שחט קרוי פרו כן שה דפסח (ח) אי לאו דכמי מהות משה מיתומיה דשה (ט) ונראה לר"י דבנין אב דרנא ור"ש דזכורות לאו חדא מילתא היא דודאי תרוייהו נפקי משה דפסח ובנין אב דרנא אחי מיתורא דכשבים ומן העזים תקחו דמשמע עד שיהא אצוי כבש ואמו כבשה ולגופיה לא אצטריך דמשאר קדשים נפקא דמניח כסמון שור או כז או עז פרת לכלאים אלא ללמוד בעלמא אחי דכל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא כלאים ואי לאו בנין אב דשה שה לא הוה ממעטין כלאים משום דה"ל תפדה תפדה ריבה כי היכי דלא ממעטין התם שאינו זכר תמיס וכן שנה מ"ש ג' משה נפקא דמניח כסמון שור או כז או עז פרת לכלאים אלא ללמוד בעלמא אחי טפי מכלאים [דאיהו נמי מקרי שה] (י) ומש"ה רבי אליעזר דמוקי בנין אב דרנא לטמא שולד כר' שרי בכלאים (י"א) ולקמן דקאמר אי לקדשים כהדיא כמי זהו משמע דאי לא הוה כמי כהדיא הוה אחי ליה שפיר אע"ג דעיקר בנין אב לא הוה מייחד כפסח אלא משום דפסח גופיה לא אצטריך דמקדשים נפקא כן דרך הגמרא ששעה כאלו קיס ליה (י"ב) ממקום אחר וה"ק אי לקדשים ומאמר דמקרא אחרינא נפקא לן כפסח למעטרי כלאים כר' (י"ג) וכענין זה יש ברש' קדושין (דף ג: ועס"ה) ובפרק נערה (מכות דף מ: מ:). גבי קדושי הבת לנאיה דקאמר וכו"ל ינלף **גבי גניבה דכתיב שור או שה שאין אתה יכול להוציא כלאים מביניהם**. ואם תאמר צללו הכי נמי המ"ל גבי גניבה דכתיב שור: למעט כלאים כדכתיב אחי או לרבות אחי וי"ל דמילתא דרנא לא איתמר אלא היכא דכתיב שור לחדו אצל הכא כתיב נמי שור:

ולאו דוקא נקט פרת לכל השמות כר', אלא נראה ליה ללול כולם יחד. מוס' חולין פ"ג. א'. הרי נבנין עליו אפי' אחר שחיטה. מוס' חולין פ"ג. ב'. וטרפה נמי חשיבה שה מדחייב במכירה (כאן) במכור טרפה ד' חר. מוס' חולין פ"ג. ג'. דשה דומה הוא בין דאולת בתר אב בין דאולת בתר אמ, אבל מבנין אב ממעט שפיר. מוס' חולין פ"ג. ד'. [ו]טרפה ושחטה נפקי מגו"ש דשה שה מפסח כר', והשתא נראה כי בעי לר"א דמכור כלאים, בנין אב דרנא למאי הלכתא, ולא קאמר לטרפה ושחטה, דהתנו מגו"ש נפקי. מוס' חולין פ"ג. ט'. כפסח. מוס' חולין פ"ג. י'. אפי' אי אמרינן הכי לא נראה, דהא דהייא כתיב בתר. מוס' ימא ע"ג.

ולאו דוקא נקט פרת לכל השמות כר', אלא נראה ליה ללול כולם יחד. מוס' חולין פ"ג. א'. הרי נבנין עליו אפי' אחר שחיטה. מוס' חולין פ"ג. ב'. וטרפה נמי חשיבה שה מדחייב במכירה (כאן) במכור טרפה ד' חר. מוס' חולין פ"ג. ג'. דשה דומה הוא בין דאולת בתר אב בין דאולת בתר אמ, אבל מבנין אב ממעט שפיר. מוס' חולין פ"ג. ד'. [ו]טרפה ושחטה נפקי מגו"ש דשה שה מפסח כר', והשתא נראה כי בעי לר"א דמכור כלאים, בנין אב דרנא למאי הלכתא, ולא קאמר לטרפה ושחטה, דהתנו מגו"ש נפקי. מוס' חולין פ"ג. ט'. כפסח. מוס' חולין פ"ג. י'. אפי' אי אמרינן הכי לא נראה, דהא דהייא כתיב בתר. מוס' ימא ע"ג.

